

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การที่นิสิตนักศึกษาจะมีบุคลิกภาพอย่างไรนั้น ไม่ได้เกิดจากสิ่งที่เขาได้ยินได้ฟังจากห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่การได้ใกล้ชิดสัมผัสกับอาจารย์ผู้สอน กลุ่มเพื่อน การได้อยู่ร่วมกันในระบบบริหารของมหาวิทยาลัย ตลอดจนบรรยากาศรอบ ๆ รั้วอุดมศึกษาจะเป็นผลช่วยหล่อหลอมให้เขาเป็นคนที่สมบูรณ์ได้¹ ด้วยเหตุนี้สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อเป็นการเสริมสร้างบุคลิกภาพที่เหมาะสมให้แก่ นิสิตนักศึกษา และสิ่งที่จัดขึ้นนั้นจะต้องมีประโยชน์และตรงตามวัตถุประสงค์ของผู้เรียน ของมหาวิทยาลัย งานต่าง ๆ เกี่ยวกับนิสิตนักศึกษา นอกเหนือจากการเรียนการสอนในหลักสูตร ในสถาบันอุดมศึกษามีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไป เช่น งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา งานกิจการนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ซึ่งชื่อนี้ตรงกับภาษาอังกฤษหลายคำ ได้แก่ Student Personnel Work, Student Personnel Services, Student Services Programs และ Student Affair เป็นต้น

ในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจะได้เสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความหมายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ปรัชญาของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ขอบข่ายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ตามลำดับ

---

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, "นิสิตนักศึกษา" ใน การเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา, หน้า 53.

ความหมายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา

คำว่า "งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา" จากศัพท์ข้างต้น มีผู้ให้ความหมายไว้ใกล้เคียงกัน ดังนี้

คาร์เตอร์ วี กูด (Carter V. Good) กล่าวว่า งานบุคลากรนิสิตนักศึกษา คือการให้บริการของสถาบันอุดมศึกษาเกี่ยวกับการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ การจัดหา งาน บริการหอพัก ที่ปรึกษาองค์การนิสิตนักศึกษา เป็นต้น ¹

ราล์ฟ อี เบอร์ดี้ (Ralph E. Birdie) ได้ให้ความหมายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษากำหนดว่าเป็นงานที่ประยุกต์ความรู้และหลักการด้านอุดมศึกษา ซึ่งผสมผสานวิชาการทางคานส์สังคม พฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจิตวิทยาและสังคมวิทยาใช้ในการ อุดมศึกษา ²

ธีโอดอร์ เค มิลเลอร์ และ จูดิท เอส ปรีนซ์ (Theodore K. Miller and Judith S. Prince) กล่าวว่างานบุคลากรนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่จัดเพื่อพัฒนานิสิต นักศึกษา โดยใช้วิธีการบริการ จัดกิจกรรม และควบคุมดูแลนิสิตนักศึกษาภายนอกห้องเรียน หองปฏิบัติการ และหอสมุด ³

¹ Carter V. Good, Dictionary of Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1973), p. 563.

² Ralph E. Birdie, "Student Personnel Work: Definition and Redefinition," College Student Personnel, p. 12, อ้างถึงใน วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, "การบริหารบุคลากรนิสิตนักศึกษา," เอกสารประกอบวิชาการบุคลากรนิสิตนักศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 1.

³ Theodore K. Miller and Judith S. Prince, The Future of Student Affairs (San Francisco: Jossey-Bass Publishers, 1976), p.12.

กล่าวโดยสรุปแล้วงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา คืองานรับผิดชอบที่มหาวิทยาลัยได้มอบหมายให้รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาหรือคณบดีนิสิตนักศึกษา เป็นผู้อำนวยความสะดวก ประสานงานและส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษามีพัฒนาการ และมีชีวิตอยู่ในมหาวิทยาลัยได้อย่างมีความสุขและมีชีวิตอยู่ในสังคม นำสังคมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

ปรัชญางานบุคลากรนิสิตนักศึกษา

การจ้างงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในสถานศึกษานั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของปรัชญาที่ได้กำหนดทิศทาง เพื่อจะได้สะดวกในการปฏิบัติโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งเป็นสถาบันระดับสูงของประเทศ ต้องพยายามทุกวิถีทางที่จะส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาได้เจริญและพัฒนาในทุก ๆ ด้านให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน ซึ่งได้เจริญก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง

เกี่ยวกับปรัชญาการดำเนินงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาได้มีผู้กำหนดไว้หลายลักษณะได้แก่

อี จี วิลเลียมสัน (E. G. Williamson) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาการดำเนินงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ดังนี้

1. การให้การศึกษานในสถาบันอุดมศึกษานั้นจะต้องพยายามให้ยูเรียนได้พัฒนาในทุก ๆ ด้าน
2. การส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสม และศักยภาพของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนด้วย
3. การศึกษาเฉพาะในห้องเรียนไม่เป็นการเพียงพอ บริการและสวัสดิการต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ กิจกรรมทางวิชาการและสังคม ตลอดจนการบริการความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่นิสิตนักศึกษาล้วนมีความสำคัญในการให้การศึกษาล้วน

4. สังคมมนุษย์ไม่คงที่และธรรมชาติของมนุษย์ก็เปลี่ยนไปตลอดเวลา วิทยาการสมัยใหม่เกิดขึ้นเสมอ ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงควรบริการสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ให้ทันกับความเปลี่ยนแปลงและให้สนองกับความต้องการของนิสิตนักศึกษา¹

นอกจากนี้ Council of Student Personnel Associations in Higher Education ได้กำหนดปรัชญาเพื่อการดำเนินงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา ซึ่งมีลักษณะสำคัญดังต่อไปนี้

1. นิสิตนักศึกษาแต่ละคนควรได้รับการพิจารณาความเป็นคนทั้งหมด (The whole person) โดยพึงเล็งถึงแง่มุมแห่งการพัฒนาของเขาในทุก ๆ ด้าน อันได้แก่ ทางการ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
2. ซึ่งแวดล้อมทั้งหมดของนิสิตนักศึกษาเป็นเรื่องของการศึกษาและการนำมาใช้ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลทางพัฒนาการอย่างสูงสุด
3. ความรับผิดชอบหลักของความเจริญเติบโตในเรื่องส่วนตัวและสังคมของนิสิตนักศึกษา ขึ้นอยู่กับตัวของเขาและคุณสมบัติของเขาเอง²

ทีโอดอร์ เค มิลเลอร์ และ จูดิธ เอส ปรีนซ์ (Theodore K. Miller and Judith S. Prince) กล่าวว่า การจัดงานบุคลากรนิสิตศึกษานั้นจะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของความเชื่อมั่น ดังต่อไปนี้

¹ E. G. Williamson, Student Personnel Services in Colleges and Universities (New York: McGraw-Hill Co., 1961), p. 3.

² Council of Student Personnel Associations in Higher Education, A Proposal for the Professional Preparation of College Student Development Education, p. 1 อ้างถึงใน พรชูลี คุณานุกร, สู่การอุดมศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 158.

1. เชื่อมั่นในคุณค่าของเอกลักษณ์และคุณค่าในความเป็นมนุษย์ ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาไปจนถึงขีดสุดความสามารถของแต่ละคน

2. เชื่อมั่นในความเสมอภาคของความคิดและความรู้สึก ในการทำงานจะต้องอาศัยทั้งสองสิ่งควบคู่กันไป นั่นคือ จำเป็นจะต้องให้ความสนใจในความเป็นคนทั้งมวล (The whole person)

3. เชื่อมั่นว่าทุกคนมีความต้องการสิ่งต่าง ๆ เพื่อการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม¹

นอกจากนี้ The Committee on College Personnel of the American Council on Education ได้กำหนดปรัชญาเกี่ยวกับการดำเนินงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และต้องยอมรับนับถือในคุณค่าของทุกคน

2. นิสิตนักศึกษาแต่ละคนจะต้องได้รับการเอาใจใส่เป็นอย่างดีในทุก ๆ ด้าน

3. บรรเทาความสนใจ ความต้องการ และความฉงนทั้งหลายของนิสิตนักศึกษาแต่ละคนต้องได้รับการเอาใจใส่และยอมรับจากสถานศึกษา และต้องจัดโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อสิ่งเหล่านี้ด้วย²

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษานั้นก็เพื่อส่งเสริมความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของนิสิตนักศึกษาแต่ละคน เสริมสร้างพัฒนาการในทุกด้าน และช่วยเหลือหลอมใ้ให้นิสิตนักศึกษาเป็นสมาชิกที่ดีและมีประโยชน์ต่อสังคมอีกด้วย

¹ Theodore K. Miller and Judith S. Prince, The Future of Student Affairs, p. 11.

² Kate Hevner Mueller, Student Personnel Work in Higher Education, pp. 57-60.

ขอบข่ายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา

งานบุคลากรนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางมาก ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษาตั้งแต่แรกเข้ามาในสถาบัน ใช้ชีวิตอยู่ในสถาบันและจนสำเร็จออกไปจากสถาบัน การกำหนดขอบข่ายหรือโครงสร้างของงานในค่านนี้แตกต่างกันออกไป ดังปรากฏในเอกสารและผลงานวิจัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นของต่างประเทศ ดังนี้

1. งานค่านบริการและสวัสดิการ ได้แก่ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย บริการอาหาร บริการทางการเงิน บริการทดสอบ บริการจัดหางาน และบริการศิษย์เก่า

2. งานค่านการควบคุม ได้แก่ การรับเข้า การเก็บระเบียบประวัติ วินัย นิสิตนักศึกษาและหอพัก ที่อยู่อาศัย

3. งานค่านกิจกรรมรวมหลักสูตร์และนอกหลักสูตร์ ได้แก่ องค์การนิสิตนักศึกษา กิจกรรมทางสังคมและวัฒนธรรม กิจกรรมสร้างสรรค์ต่าง ๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม เป็นต้น

4. งานทางค่านวิชาการ ได้แก่ การจัดปฐมนิเทศ การจัดสอนซ่อมเสริม และการจัดนิสิตนักศึกษาไปสอนทั้งในและนอกสถาบัน¹

อัลวิน เรย์ แอควูด (Alvin Ray Atwood) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่วิทยาลัยนาซาเรเน (Colleges of the Church of the Nazarene) เมื่อปี ค.ศ. 1970 พบว่ามีขอบข่ายงานดังต่อไปนี้

¹ Phillip A. Tripp, "Student Personnel Administration, in The International Encyclopedia of Higher Education, ed. Asa S. Knowles (San Francisco: Jossey-Bass, 1977), pp. 4000-4001.

1. การคัดเลือกและการสรรหานิสิตนักศึกษา (Recruitment)
2. การรับนิสิตนักศึกษา (Admissions)
3. การปฐมนิเทศ (Orientation)
4. การลงทะเบียน (Registration)
5. การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา (Counseling)
6. การสอนซ่อมเสริม (Remedial)
7. การช่วยเหลือด้านการเงิน (Financial Aid)
8. การบริการหอพัก (Housing)
9. กิจกรรมทางศาสนา (Religions Activities)
10. บริการสุขภาพ (Health Services)
11. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร (Extra-Curricular Activities)
12. สภานักศึกษา (Student Government) *องค์การบริหาร*
13. การทดสอบ (Testing)
14. การบริการค่านอาหาร (Food Services)
15. การนิเทศการศึกษา (Supervision) ¹

ลี ซี โคห์ตัน (Lee C. Deighton) ได้กำหนดขอบเขตของงานบุคลากร
นิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. การรับเข้าและการปฐมนิเทศ
2. บริการสุขภาพ

---

¹ Alvin R. Atwood, "A Study of Student Personnel Service Available in Colleges of the Church of Nazarene in the United States with Recommendation for Improvement," Dissertation Abstracts International 34 (January 1973): 4402-A.

3. การจ้างและการจัดหางานให้ทำหลังจากที่จบการศึกษาแล้ว
4. ระเบียบวินัย
5. หลักฐานและการสอน¹

นอกจากนี้ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา ได้ประมวลงานสำคัญของโปรแกรม บุคลากรนิสิตนักศึกษาไว้ดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมแนะแนวการศึกษาต่อ นโยบายการรับนิสิต การคัดเลือก
2. โปรแกรมที่จะวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ของนิสิตนักศึกษา ซึ่งได้แก่ การให้การแนะแนวในหลาย ๆ รูปแบบ
3. โปรแกรมปฐมนิเทศ
4. โปรแกรมการช่วยซ่อมเสริมการอ่าน การพูด และภาษาหรือวิชาการอื่น ๆ ที่นิสิตนักศึกษาต้องการความช่วยเหลือ
5. การให้บริการด้านสุขภาพอนามัย
6. การจัดบริการในเรื่องการนิเทศ การประสานงาน และประสมประสาน ระหว่างกิจกรรมนอกหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร
7. การจัดที่พักอาศัย และบริการอาหาร
8. โปรแกรมการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน
9. จัดอุปกรณ์และเครื่องมือที่จะช่วยพัฒนาและประเมินชีวิตทางศาสนาและความสนใจของนิสิตนักศึกษา เช่น มีโบสถ์ในมหาวิทยาลัย มีที่ให้น้ำเพ็ญบุญ เป็นต้น
10. จัดระบบในการเก็บระเบียบนิสิตนักศึกษา

---

¹ Lee C. Deighton, The Encyclopedia of Education, vol. 8 (U.S.A.: The Macmillan, 1971), pp. 41-43.

11. สถาบันอุดมศึกษาบางแห่งอาจจำเป็นต้องจัดโปรแกรมพิเศษสำหรับการ
ปฐมนิเทศและแนะแนวนิสิตนักศึกษาต่างประเทศ¹

สำหรับขอบข่ายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
นั้นมีการแบ่งไว้อย่างใกล้เคียงกัน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ
งานวินัยนิสิต งานสวัสดิการและบริการนิสิต และงานองค์การและกิจการนิสิต² และ
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้แบ่งงานค่านี้ออกเป็น งานกิจการนิสิต งานบริการและ
สวัสดิการนิสิต และงานทะเบียนประวัติและวินัยนิสิต³ เป็นต้น

ขอบข่ายของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศเท่าที่
ได้มีการประมวลไว้ดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าอาจจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตาม
สภาพของมหาวิทยาลัย แต่ถ้ามองให้ลึกกลงไปในโครงสร้างของงานแล้ว พอจะประมวล
ขอบข่ายงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาได้ 3 ประเภท คือ

1. คำนกิจการนิสิตนักศึกษา
2. คำนบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา
3. คำนวินัยนิสิตนักศึกษา

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, "งานสำคัญของโปรแกรมบุคลากรนิสิตนักศึกษา,"
เอกสารประกอบวิชาการบุคลากรนิสิตนักศึกษา (กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะ
ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 1-3.

² จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, สำนักงานอธิการบดี, พระเกี้ยว 2524, หน้า 54.

³ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, แนะนำมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2524-2525,
หน้า 45-46.

ลักษณะของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่ได้ประมวลแยกประเภทดังกล่าวนี้ บางสถาบันอาจจะไม่แยกจากกัน และบางสถาบันอาจจะแยกบริการออกจากสวัสดิการหรือแยกบริการทั่วไปออกจากบริการทางค่านวิชาการ แต่อย่างไรก็ตามทุกสถาบันก็จัดงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา โดยมีเป้าหมายหลักในการอำนวยความสะดวกสบายให้นิสิตนักศึกษา เสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการที่จะสนับสนุนให้นิสิตนักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพของเขาไปในทุก ๆ ด้าน และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขทั้งสามารถบำเพ็ญตนให้เป็นคนที่มีประโยชน์แก่สังคม

เพื่อให้เห็นความแตกต่างของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาทั้ง 3 ประเภท ดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยจึงจะขอเสนอรายละเอียดของงานที่แต่ละประเภทตามลำดับคือ งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา และงานวินยนิสิตนักศึกษา โดยจะกล่าวถึงความหมาย และขอบข่ายของงานโดยสังเขป ดังนี้

1. งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมนิสิตนักศึกษา (Student Activities) เคยเรียกกันหลายอย่าง เช่น กิจกรรมนอกหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นต้น แต่ในปัจจุบันความหมายของหลักสูตรกว้างขวางออกไปมาก การที่จะเรียกกิจกรรมที่จัดขึ้นว่าเป็นกิจกรรมเพื่อส่วนรวมของหลักสูตร หรือกิจกรรมที่ไม่อยู่ในหลักสูตรจึงเป็นที่นิยมน้อยลง ดังนั้นในปัจจุบันจึงเรียกว่าเป็นกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

ก. ความหมายของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

เกี่ยวกับความหมายของกิจกรรมนิสิตศึกษานั้นมีผู้ประมวลไว้หลายอย่าง
ไคแก

เฮอว์ เบิร์ต สตรูฟ (Herbert Stroup) ได้ให้ความหมายว่าเป็นการจัดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่ปฏิบัติภายใต้การแนะนำอย่างถูกวิธีและอยู่ในความรับผิดชอบของ

สถาบัน โดยกิจกรรมนั้นไม่มีคะแนนมาเกี่ยวข้อง¹ หรือเป็นการจัดทุกสิ่งทุกอย่างที่
เกี่ยวข้องของกับพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในขณะที่มีสภาพเป็นนิสิตนักศึกษาในสถาบันการ-
ศึกษา² หรือเป็นโปรแกรมและการดำเนินงานซึ่งผู้เรียนหรือสถานศึกษาจัดขึ้น โดยมี
จุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความสนุกสนาน เพิ่มพูนความรู้และส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ
ซึ่งเปิดโอกาสให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความสามารถ ทักษะคติ ไม่มีการให้
หน่วยกิต ต้องจัดหาเงินมาดำเนินการเอง แต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมแนะนำของสถาน
ศึกษา³

จากความหมายที่ประมวลมาทั้งหมดนี้พอจะกล่าวได้ว่า กิจกรรมนิสิต
นักศึกษาเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน โดยมีคุณสมบัติที่สำคัญ
คือ มีลักษณะเป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้บริหารสถานศึกษายอมรับ ได้รับความสนับสนุน
จากคณาจารย์ และไม่มีคะแนนเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ข. ขอบข่ายงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

กิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่จัดอยู่ในสถาบันอุดมศึกษานั้น ได้มีผู้จำแนกขอบข่าย
ไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ดักลาส เอส อาร์บัคเคิล (Dugald S. Arbuckle) จัดแบ่งไว้

3 ลักษณะ คือ

1. กีฬา
2. กิจกรรมเฉพาะนิสิตนักศึกษาชายและหญิง

¹ Herbert Stroup, Toward a Philosophy of Student Activities
(Minnesota: University Press, 1965), p. 30.

² Chales T. McClure, "Student Activities," Encyclopedia
of Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1971), pp. 494-500.

³ Carter V. Good, Dictionary of Education, p. 12.

3. กิจกรรมประเภทชุมนุมต่าง ๆ ซึ่งนิยมมากในสถาบันอุดมศึกษา เช่น ชุมนุมศาสนา ชุมนุมค่านิยมวิชาการ ชุมนุมละคอน ชุมนุมปารุทธาและโศวาทิ ชุมนุมการเมือง เป็นต้น¹

นอกจากนี้ วี พราคาด (V. Prakash) ได้แบ่งขอบข่ายของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาไว้ ดังนี้

1. กิจกรรมทางค่านิยมส่งเสริมการติดต่อกับสื่อสาร เช่น การปารุทธา การอภิปราย การโศวาทิ เป็นต้น
2. กิจกรรมเกี่ยวกับการแสดง เช่น การแสดงละคร
3. กิจกรรมทางค่านิยมสังคมต่าง ๆ เช่น กิจกรรมประเภทรื่นเริง เต้นรำ การจัดทัศนาวจร
4. การกีฬาและดนตรี
5. ชุมนุมทางวิชาการ เช่น ชุมนุมวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์
6. กิจกรรมค่านิยมสังคมสงเคราะห์ เช่น การช่วยเหลือชุมชน การช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก ประสภภัยต่าง ๆ
7. โครงการระหว่างมหาวิทยาลัย
8. โครงการช่วยเหลือพิเศษต่าง ๆ²

สำหรับขอบข่ายของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทยนั้นจำแนกตามแหล่งทุนที่ให้การสนับสนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย ได้ดังนี้

¹ Dugald S. Arbuckle, Student Personnel Service in Higher Education (New York: McGraw-Hill Book Co., 1968), pp. 250-258.

² V. Prakash, "Student Extra-Curricular Activities," in Student Problem in Southeast Asian University (Bangkok: Prachandra Printy Press, 1969), p. 113.

1. กิจกรรมค่าน้ำเพิ่มประโยชน์ ได้แก่ ค่านาสาพัฒนาชนบท และ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. กิจกรรมค่านกีฬา

3. กิจกรรมค่านศิลปวัฒนธรรม ได้แก่ การจัดแสดงหรือจัดนิทรรศการ ค่านนาฏศิลป์ ละคอน คนตรี และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรม¹

จากรายงานการสัมมนาเกี่ยวกับกิจการนิสิตนักศึกษาในช่วงแผน 5 กลุ่ม กลุ่มสัมมนามีความคิดเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินงานค่านกิจการนิสิตนักศึกษามบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ จึงควรที่จะให้มีการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กิจกรรมค่านกีฬา โดยส่งเสริมให้มีการเล่นกีฬาภายในสถาบันอย่างทั่วถึง จัดให้มีอุปกรณ์การกีฬาอย่างเพียงพอ และให้มีการพัฒนาและจัดหาบุคลากรค่านกีฬา เพื่อให้การฝึกสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. กิจกรรมค่านศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยจัดหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาฝึกสอนและให้คำแนะนำ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม จัดให้มีการประกวดในเชิงศิลปะ จัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็น ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนให้ค่านอาจารย์เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นิสิตนักศึกษา

3. กิจกรรมค่านน้ำเพิ่มสาธารณประโยชน์ ได้แก่ การส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์อย่างเหมาะสม จัดทำโครงการให้เหมาะสมกับสถานที่และเวลาว่างของนิสิตนักศึกษา สนับสนุนให้มีบุคลากร เพื่อแนะนำให้ค่านปรึกษาในการจัดกิจกรรม และจัดให้มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างนิสิตนักศึกษา ประชาชนในท้องถิ่น และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง

¹ ทบวงมหาวิทยาลัย, กองบริการการศึกษา, รายงานประเมินผลการปฏิบัติงานโครงการกิจกรรมนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัย/สถาบันต่าง ๆ (กรุงเทพมหานคร: กองบริการการศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 3-5.

4. กิจกรรมส่งเสริมวิชาชีพและความสามารถพิเศษ ได้แก่ ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมทางด้านวิชาชีพและความสามารถพิเศษ การจัดกิจกรรมในส่วนวิชาการ เป็นต้น¹

จากขอบข่ายของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าสามารถรวบรวมได้ 6 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ กิจกรรมทางด้านกีฬา กิจกรรมทางด้านศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมทางด้านบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ กิจกรรมทางด้านวิชาการ กิจกรรมทางด้านนันทนาการ และกิจกรรมส่วนกลาง (ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมและให้การสนับสนุนกิจกรรมอื่น ๆ)

2. งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา

งานบุคลากรนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่สถาบันอุดมศึกษาจะต้องตระหนักว่าเป็นเรื่องสำคัญที่สุด เพราะเป็นการพัฒนานิสิตนักศึกษาให้มีความสมบูรณ์ งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานบุคลากรนิสิตนักศึกษาที่จะช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้ ซึ่งในสภาวะสังคมปัจจุบันนี้มีปัญหาเกิดขึ้นมากมายและในบางครั้งปัญหาเพียงปัญหาเดียวก็มียุทธศาสตร์ของบุคคลได้ ดังนั้นการให้ความช่วยเหลือหรือจัดบริการและจัดสวัสดิการในรูปแบบต่าง ๆ จะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาหรือป้องกันปัญหาได้

ก. ความหมายของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา

งานบริการนิสิตนักศึกษามีผู้ให้ความหมายไว้คือ สภาการศึกษาของอเมริกา (American Council on Education) กล่าวว่า "การบริการนิสิตนักศึกษา" เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนานิสิตนักศึกษา ซึ่งการพัฒนานิสิตนักศึกษานี้จะต้องพัฒนาทุกคน มุ่งโดยรอบคอบ เช่น ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ และจิตใจ

¹ ทบวงมหาวิทยาลัย, รายงานผลการสัมมนาเรื่องนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านกิจการนิสิตนักศึกษาในช่วงแผน 5 (กรุงเทพมหานคร: ทบวงมหาวิทยาลัย, 2525), หน้า 2-3.

ซึ่งจะต้องให้ได้ดีเท่า ๆ กับค่านิสิตบัญญัติ¹ นอกจากนี้ อี จี วิลเลียมสัน (E. G. Williamson) ให้ความหมายว่า "การบริการนิสิตนักศึกษา" หมายถึงโปรแกรมการดำเนินงานสำหรับนิสิตนักศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับนิสิตนักศึกษาในโปรแกรมการดำเนินงาน และเน้นถึงบริการโดยทั่วไปในการช่วยแก้ปัญหาเรื่องความมีเหตุผล พัฒนาการทางทักษะ การร่วมมือกับหมู่คณะ ความสามารถในการเรียนและอ่านได้อย่างรวดเร็ว ส่วนทางด้านแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นนิสิตศึกษานั้นควรได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ คือ ทางร่างกาย ศิลปกรรม การเป็นปัญญาชน และค่านิยม²

ส่วนเกี่ยวกับงานสวัสดิการนิสิตศึกษานั้นมีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้
 เคล เอส บีช (Dale S. Beach) กล่าวว่า "สวัสดิการ" คือ ผลประโยชน์หรือค่าตอบแทนต่าง ๆ ที่หน่วยงานหรือสถาบันจัดให้แก่บุคลากร ของตนเอง อาจเป็นเงินตอบแทนที่นอกเหนือจากเงินเดือนปกติ หรือให้ความช่วยเหลือนอกเหนือจากเงินก็ได้³ นอกจากนี้ เอ็ดเวิร์ด เอ็ม ฮาร์เวลล์ (Edward M. Harwell) ให้ความหมายว่า "สวัสดิการ" เป็นรายได้พิเศษประเภทหนึ่งที่หน่วยงานหรือสถาบันจัดให้แก่บุคลากรของตนเอง ได้แก่ การรักษาพยาบาล การช่วยเหลือในรูปแบบของเงินสะสมหรือบริการพิเศษอื่น ๆ⁴ จากความหมายดังกล่าวพอจะรวมความได้ว่า สวัสดิการ หมายถึง

¹ American Council on Education, The Student Personnel Point of View, p. 1, Quoted in Wilbern Elbridge Conard, "A Study to Re-examine the 1937 Student Personnel Point of View in Light of American Social and Education Change," Dissertation Abstracts International 42 (December 1981): 2521-A.

² E. G. Williamson, Student Personnel Services in Colleges and Universities, p. 3.

³ Dale S. Beach, Personnel: The Management of People at Work (New York: The Macmillan, 1971), p. 786.

⁴ Edward M. Harwell, Personnel Management and Training (New York: Chain Store Publishing Cooperation, 1969), p. 325.

ผลประโยชน์หรือการให้ความช่วยเหลือที่หน่วยงานหรือสถาบันให้แก่บุคลากรของตน ซึ่งอาจจะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปตามความจำเป็นของแต่ละแห่ง ฉะนั้นความหมายของ "สวัสดิการนิสิตนักศึกษา" นั้นก็จะมีลักษณะคล้ายกับความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น แต่จะเน้นเฉพาะบุคลากรที่เป็นนิสิตนักศึกษาเท่านั้น

จากการสัมภาษณ์ ชำรง พวงคอกไม้ เกี่ยวกับความหมายของคำว่า "บริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา" นี้ได้รับคำตอบว่างานทั้งสองอย่างมีความคล้ายคลึงกันมาก แต่ถ้ามองในส่วนลึกก็พอจะแยกความแตกต่างให้เห็นได้คือ ค่านิสิตการนิสิตนักศึกษาจะเน้นในค่านเงื่อนไข (Condition) ซึ่งแต่ละคนจะต้องได้รับการพิจารณาอีกที่หนึ่ง ส่วนค่านบริการนิสิตศึกษานั้นทุกคนมีสิทธิ์ได้รับเท่าเทียมกัน เช่น บริการค่านอาหาร บริการไปรษณีย์ บริการลดค่าโดยสารรถเมล์-รถไฟ เป็นต้น ส่วนงานค่านสวัสดิการ ได้แก่ ทุนการศึกษา หอพัก เป็นต้น¹

ข. ขอบข่ายของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา

วอลเตอร์ อาร์ โททซ์ (Walter R. Goetsch) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. การดูแล ใ้แก่ การจัดที่พักอาศัย การดำรงชีวิตทางสังคม สุขภาพอนามัยและการพักผ่อน การให้คำปรึกษาทั้งทางค่านส่วนตัว ค่านอาชีพและดูแลสิ่งตีพิมพ์ของนิสิตนักศึกษา
2. การให้ความช่วยเหลือ ใ้แก่ การหางานให้ทำ การให้ทุนการศึกษา เงินยืม และการหางานให้ทำหลังจากที่จบการศึกษาแล้ว

¹ สัมภาษณ์ ชำรง พวงคอกไม้, หัวหน้ากองกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 พฤศจิกายน 2524.

3. ความรับผิดชอบ ได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษาเข้ามหาวิทยาลัย การลงทะเบียน การจัดการารเรียนต่าง ๆ การให้คำแนะนำเกี่ยวกับค่านการเรียน การเก็บบันทึกคะแนนสอบ และการทำรายงานทางวิชาการ¹

อี จี วิลเลียมสัน (E. G. Williamson) สรุปโปรแกรมการบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

1. การบริการให้คำปรึกษาในค่านวิชาชีพ ปัญหาส่วนตัวและปัญหาค่านการเรียน

2. ที่พักอาศัยและค่านอาหาร

3. บริการสุขภาพอนามัย

4. ทุนการศึกษาและการจัดหางาน

5. ปฐมนิเทศนิสิตนักศึกษาใหม่และอื่น ๆ²

นอกจากนี้ แวน เคอ ไวเวอ (Van de Vyver) ได้แบ่งขอบข่ายของงานบริการและสวัสดิการในวิทยาลัยขนาดเล็กออกได้ดังนี้

1. บริการตามหน้าที่ (Functional Services) ได้แก่ การรับนิสิตนักศึกษาเข้าเรียน การช่วยเหลือค่านการเงิน การจัดหางานให้นิสิตนักศึกษาทำการช่วยเหลือและชี้แจงในเรื่องการลงทะเบียนเรียน

¹ The Subcommittee of the Committee on Studies and Standards of the American Association of Colleges for Teacher Education, Student Personnel Services, p. 27, อ้างถึงใน เขาวลักษณะ คัคโนภาส, "การบริการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคใต้" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารบัณฑิตภาควิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), หน้า 37.

² E. G. Williamson, Student Personnel Services in Colleges and Universities, pp. 2-22.

2. บริการในเรื่องส่วนตัว (Personal Services) ได้แก่ การสร้างความเข้าใจในสถาบัน การให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยา การให้ความช่วยเหลือด้านสุขภาพอนามัย

3. บริการให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ (Auxiliary Services) ได้แก่ ศูนย์หนังสือ บริการอาหาร บริการที่พักอาศัย¹

สำหรับงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของไทยนั้นมีขอบข่ายแตกต่างกันออกไปตามความจำเป็นของสถาบัน เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้แบ่งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ด้านบริการและสวัสดิการนิสิตออกเป็นหลายหน่วยงาน ได้แก่ หน่วยทุนการศึกษา หน่วยที่พักอาศัย หน่วยแนะแนว หน่วยอนามัย หน่วยจัดหางาน และหน่วยการทหาร² นอกจากนี้ก็มีการจัดบริการและสวัสดิการแก่นิสิตนักศึกษาในด้านอื่น ๆ เช่น การลดค่าโดยสารรถไฟและเครื่องบิน บริการค่านไปรษณีย์ สหกรณ์ ศูนย์หนังสือ การควบคุมดูแลเกี่ยวกับการขายอาหาร ตลอดจนมีหน่วยพัฒนานิสิตนักศึกษาเป็นต้น³ ส่วนงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยอื่น ๆ จะได้กล่าวรายละเอียดในบทต่อไป

¹ Van de Vyver, "Student Development Services in Small Colleges: An Approach to Unit Costing, Planning, and Budgeting," Dissertation Abstracts International 38 (November 1977): 2607-A.

² สำนักงานอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, พระเกี้ยว 2524 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524), หน้า 67-69.

³ สัมภาษณ์ ชำรง พวงคอกไม้, หัวหน้ากองกิจการนิสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 13 พฤศจิกายน 2524.

3. วินัยนิสิตนักศึกษา

การจัดการศึกษามีไข่มุกให้ความรู้ทางวิชาการ เพื่อผลิตคนออกไปประกอบอาชีพแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะส่งเสริมให้บุคคลเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมด้วย การที่จะมุ่งให้ความรู้ทางวิชาการเพียงอย่างเดียวไม่สามารถที่จะสร้างคนให้มีคุณภาพครบถ้วน ดังคำกล่าวของ พลโท แสวง เสนาณรงค์ ที่ว่า "คุณธรรมเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับมนุษย์มาก เพราะคนเรานั้นถ้าขาดคุณธรรมประจำใจแล้ว ความรู้ที่มีอยู่ก็ไม่ได้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น คุณธรรมจึงเปรียบเสมือนหางเสือเรือของผู้มีคุณวุฒิ ซึ่งจะ เป็นเครื่องบังคับให้เรือแล่นไปสู่จุดหมายปลายทางได้" ¹ ดังนั้น การวางรากฐานการศึกษาที่ถูกต้องควรมุ่งพัฒนาคนด้านจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลให้เจริญควบคู่กันไปด้วย สิ่งที่จะช่วยให้นิสิตนักศึกษาอยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงประสงค์คือระเบียบวินัยของสถาบันนั่นเอง

ก. ความหมายของวินัยนิสิตนักศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของวินัยนิสิตนักศึกษาไว้ดังนี้

พจนานุกรมของเวบสเตอร์ (Webster's Dictionary) ให้ความหมายไว้ว่า วินัย คือการฝึกอบรมเพื่อพัฒนา ควบคุมตัวเอง ควบคุมความประพฤติ หรือความเป็นระเบียบ ² ส่วน พจนานุกรมของ แบลค ลอว์ (Black's Law Dictionary) ให้ความหมายว่า วินัย คือ การสั่งสอน ซึ่งรวมเบ็ดเสร็จถึงการให้ความรู้และการให้

¹ แสวง เสนาณรงค์, "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาประเทศ," ศึกษาศาสตร์ 5 (กุมภาพันธ์ 2517): 9.

² Webster's New World Dictionary of the American Language, อ้างถึงใน พิษณุ ผาสุข, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," หน้า 54.

การศึกษาอบรมใหม่ประพฤติปฏิบัติไปตามกฎและข้อบังคับต่าง ๆ¹ และ ลอรีน อี ฟิตซ์เจอร์อัลด์ (Laurine E. Fitzgerald) กล่าวว่า วินัยเป็นสิ่งหนึ่งของแรงกระตุ้นในทางที่ดีที่สุดในชีวิตของเรา และเป็นรากฐานของการมีชีวิตอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในการที่จะพัฒนาบุคคลนั้นจำเป็นจะต้องมีการพัฒนาในเรื่องวินัย พัฒนาให้มีวินัยในตัวเอง รู้จักควบคุมตัวเองซึ่งถือว่าเป็นจุดมุ่งหมายหลักของการศึกษา อันจะมีผลให้ผู้นั้นได้รับการศึกษาได้พัฒนาความประพฤติ รู้จักว่าอะไรคือกฎข้อบังคับ อะไรคือสิ่งที่ควรร่วมมือกัน และอะไรคือสิ่งที่ควรรับผิดชอบ เป็นต้น² นอกจากนี้ ฮนิน ญานพิทักษ์ ยังได้กล่าวว่า "วินัยคือคำสั่ง เช่นสั่งให้ทำอย่างนั้นอย่างนี้ สั่งให้ทำอย่างมีความหมาย คล้ายกับคำว่า กติกา ข้อตกลง เช่น การชกมวยสากลห้ามเตะ เป็นต้น"³ ดังนั้นจึงกล่าวโดยรวม ๆ ได้ว่า วินัยหมายถึงข้อตกลงหรือกติกาของสังคมที่คนในสังคมเห็นพ้องต้องกันว่าเป็นสิ่งที่ดี และควรนำไปปฏิบัติ สังคมใดขาดวินัยหรือไม่มีการเสียแล้วย่อมหาความเป็นระเบียบและความสงบสุขได้ยาก

ข. ขอบข่ายของวินัยนิสิตนักศึกษา

ก่อนที่จะกล่าวถึงขอบข่ายหรือขอบเขตหรือโครงสร้างของงานวินัยนิสิตนักศึกษานั้น จะขอเน้นถึงทฤษฎีเกี่ยวกับวินัยนิสิตนักศึกษาอันจะเป็นพื้นฐานในการกำหนดขอบข่ายวินัยนิสิตนักศึกษาไว้คือ

¹ Black's Law Dictionary อ้างถึงใน พิณนุ ภาสขุ, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," หน้า 54.

² Laurine E. Fitzgerald and Others, "Regulation of Student Conduct and Legal Implication," College Student Personnel: Reading and Bibliographies, p. 3.

³ ฮนิน ญานพิทักษ์ "วินัยนักศึกษาคูร," วิทยาจารย์ 2 (กุมภาพันธ์ 2518):

1. ทฤษฎี Statutory ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าสถาบันอุดมศึกษาได้รับอำนาจในการจัดการศึกษาของสถาบันมาจากฝ่ายนิติบัญญัติ สถาบันอุดมศึกษาโดยสภาของสถาบันได้มอบหมายอำนาจทางวินัยนิสิตนักศึกษาให้กับอาจารย์หรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายวินัยนิสิตนักศึกษา¹

2. ทฤษฎี In Loco Parentis เป็นทฤษฎีที่เก่าแก่ที่สุดเกี่ยวกับวินัยนิสิตนักศึกษา ทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่าสถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำหน้าที่แทนบิดามารดาของนิสิตนักศึกษาในการปกครองนิสิตนักศึกษา² ซึ่งทฤษฎีนี้ได้รู้จักและใช้กันทั่วไปในประเทศไทยและประเทศสหรัฐอเมริกา ในศตวรรษที่ 18 และ 19

3. ทฤษฎี Contract ทฤษฎีนี้ไ้กระบุดถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับสถาบันว่าเป็นคู่สัญญาซึ่งกันและกัน สถาบันอุดมศึกษาจะเป็นผู้ระบุเงื่อนไขให้นิสิตนักศึกษาปฏิบัติตามระเบียบวินัยของสถาบัน ซึ่งตัวอย่างของทฤษฎีนี้ เช่นการสมัครเข้าพักอาศัยในหอพักของสถาบันจะต้องเขียนใบคำร้องระบุว่า นิสิตศึกษาจะต้องยอมปฏิบัติตามระเบียบของหอพักทุกประการ เป็นต้น³

4. ทฤษฎี Educational Purpose ทฤษฎีนี้ไ้กระบุดถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิตนักศึกษากับสถาบันในแง่การศึกษา เรื่องวินัยนิสิตนักศึกษาจึงจำกัดอยู่เฉพาะ

¹ L. F. Snoxell, "Due Process and Discipline," Student Discipline in Higher Education. (Washington D.C.: American Personnel and Guidance Association, 1965), p. 5.

² R. B. Yegge, "Emerging Legal Rights for Students," Stress and Campus Response (San Francisco: Jossey-Bass, 1968), p. 69.

³ T. C. Fisher, Due Process in the Student-Institutional Relationship (Washington, D.C.: American Association of State College and University, 1970), pp. 5-6.

ส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา หรือเป็นการรักษามรรยาภาศของสถาบันให้เป็นมรรยาภาศแห่ง การเรียนการสอน และเป็นมรรยาภาศของการพัฒนานิสิตนักศึกษา¹

5. ทฤษฎี Status ทฤษฎีนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างนิสิต นักศึกษากับสถาบันอุดมศึกษาในแง่สิทธิและหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ซึ่งจะต้องเป็นไปตาม ประเพณีที่ปฏิบัติติดต่อกันมา²

จากทฤษฎีต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วจะเห็นว่าสถาบันอุดมศึกษาได้นำมา เป็นแนวปฏิบัติและวางขอบข่ายหรือโครงสร้างทางค่านิยมนิสิตนักศึกษาไว้แตกต่างกัน ออกไปตามความคิด หรือความเชื่อของสถาบัน แต่โดยทั่วไปแล้วขอบข่ายของงานวินัย นิสิตนักศึกษาที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันนั้นได้แก่ การรวบรวมข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ ที่เกี่ยวกับนิสิตศึกษานำมาเผยแพร่ให้ทราบ ให้คำปรึกษา แนะนำค่านิยม ระเบียบ ข้อบังคับแก่นิสิตนักศึกษา ทำการสอบสวนหาผู้กระทำผิดในความผิดต่าง ๆ ติดต่อกับ ประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้เพื่อให้การควบคุม ดูแลค่านิยมนิสิตนักศึกษาโดยทั่วไปให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยสอดคล้องกับขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และครรลองแห่งกฎหมายบ้านเมือง³ งานวินัยนิสิตที่ดำเนินการอยู่ ในปัจจุบันโดยทั่วไปจะแบ่งขอบข่ายออกเป็นหมวด ๆ ได้แก่ หมวดสอบสวน หมวดจัด

¹ R. Collis, "Educational Aspects of in Locoparentis," Journal of College Student Personnel 3 (June 1967): 231-233.

² R. C. Ratliff, Constitutional Rights of College Student: A Study in Case Law (New Jersey: Scarecrow Press, 1971), p. 48.

³ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับนักศึกษา (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2522), หน้า 20-21.

ทะเลเบียนและประวัติ หมวดกฎหมาย และหมวดทั่วไป¹ ซึ่งงานดังกล่าวก็มีหน้าที่
ดูแล คุ้มครอง และส่งเสริมให้ปฏิบัติตามธรรมเนียมอันดีงามนั่นเอง

เกี่ยวกับประเภทของการกระทำผิดวินัยในสถาบันอุดมศึกษานั้น ทั้งใน
ต่างประเทศและประเทศไทยพอประมวลได้ดังนี้

อี จี วิลเลียมสัน และ เจ ดี โฟเลย์ (E. G. Williamson and
J. D. Foley) ได้วิเคราะห์จากการศึกษาข้อมูลของมหาวิทยาลัยมินเนโซตา ในช่วง
6 ปี พบว่า ลักษณะของการประพฤติผิดวินัยมีหลายประการ คือ

1. ความไม่รับผิดชอบในเรื่องการเรียน
2. การไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
3. ความประพฤติผิดเล็ก ๆ น้อย ๆ
4. ความผิดทางเพศ
5. การลักขโมย
6. การทุจริตในการสอบ
7. การทำลายทรัพย์สินและอื่น ๆ²

ส่วนการประพฤติผิดวินัยที่พบในเมืองไทยนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ด้าน
ใหญ่ ๆ คือ

1. ผิดวินัยทั่วไป เช่น เรื่องพฤติกรรมการลงทะเลเบียน แต่งกาย
ไม่เรียบร้อย เป็นต้น

¹ สัมภาษณ์ กอบแก้ว สิงห์ศรี, หัวหน้าแผนกวินัยและกิจการนิสิต กองกิจการนิสิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 12 กุมภาพันธ์ 2525.

² Asa S. Knowles (ed.), Handbook of College and University
Administration, pp. 7-37.

2. ความคิดทางวิชาการ เช่น ทฤษฎีในการสอบ เป็นต้น¹
 เกี่ยวกับบทลงโทษผู้ที่กระทำผิดวินัยนั้น พบว่า สถาบันอุดมศึกษาได้
 กำหนดบทลงโทษไว้มีลำดับความหนักเบาแตกต่างกันตามลักษณะของความผิด ทั้งนี้คือ
 สำหรับการลงโทษทางวินัยในต่างประเทศนั้น อาสา เอส โนวส์ (Asa S. Knowles)
 ได้ประมวลไว้ดังนี้

1. ความคิดที่ไม่เกี่ยวกับวิชาการ (Non Academic) เช่น
 การลักขโมย การดื่ม การพูดจาหยาบคาย การทะเลาะวิวาท การติดยา ฯลฯ ควรใช้
 การตักเตือนเป็นวาทจาจากอนแล้วตักเตือนและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร และไล่ออกเป็นขั้น
 สุดท้าย

2. ความคิดที่เกี่ยวกับวิชาการ (Academic) เช่น การทุจริตใน
 การทดสอบ จะใช้วิธีตักเตือนปรับให้ตกในครั้งนั้น ให้ตกในรายวิชา ภาคทัณฑ์ และ
 ไล่ออกเป็นขั้นสุดท้าย.²

สำหรับบทลงโทษผู้กระทำผิดวินัยในสถาบันอุดมศึกษาของไทยได้กำหนด
 ไว้ชัดเจน เช่น ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้กำหนดไว้ 4 สถาน คือ

1. ไล่ออก
 2. ให้พักการศึกษาหรือตัดสิ้นเข้าสอบไล่ หรือพักการให้ปริญญาที่กำหนด
 ไม่เกิน 2 ปีการศึกษา

3. ทำทัณฑ์บน

4. วากลาวตักเตือน³

¹ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, คำบรรยายในวิชางานบุคคลากรนิสิตนักศึกษา
 (ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2523).

² Asa S. Knowles (ed.), Handbook of College and University
 Administration, pp. 35-41.

³ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ข้อบังคับและระเบียบต่าง ๆ เกี่ยวกับนักศึกษา, หน้า
 20-21.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษา

เกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานบุคลากรนิสิตนักศึกษานี้ จะได้เสนอที่จะประเภท คือ งานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา และงานวินัยนิสิตนักศึกษา ตามลำดับ ดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา

เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษานั้นมีผู้ทำการวิจัยไว้หลายท่าน โดยจะแยกกล่าวเป็นท่าน ๆ ดังนี้

ก. ความสำคัญของกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีผู้วิจัยไว้ ได้แก่

โทมัส โจเซฟ คูเปอร์ (Thomas Joseph Cooper) ได้ศึกษาถึงระดับความสำคัญของวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในมลรัฐแคลิฟอร์เนีย การศึกษาครั้งนี้ได้นำเอาวัตถุประสงค์ที่ได้ศึกษารวบรวมไว้แล้วในปี ค.ศ. 1974 มาทำการศึกษาซ้ำ จากการศึกษาพบว่าผู้บริหารกิจกรรมนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมนิสิตนักศึกษาเหมือนกับปี ค.ศ. 1974 ส่วนความสำคัญที่เห็นว่าควรเพิ่มขึ้นจากปี ค.ศ. 1974 ได้แก่ โปรแกรมด้านวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อพัฒนาวิทยาลัย กิจกรรมการบริการสังคม โปรแกรมการสร้างความภูมิใจในสถาบัน ความสำคัญที่เห็นว่าควรลดลง ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านกีฬา การพัฒนาความสัมพันธ์ในระหว่างกลุ่มนิสิตนักศึกษา และการพัฒนาความสามารถต่าง ๆ ¹ ส่วนการวิจัยในประเทศไทยนั้น ชูชีพ พุทธิประเสริฐ ซึ่งศึกษาความคิดเห็น

¹ Thomas Joseph Cooper, "Student Activities Program Goals as Perceived by Community College Activities Administrators: A Latitudinal Study," Dissertation Abstracts International 40 (October 1979): 1898-A.

ของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก พบว่า การให้ความสำคัญเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษา อาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่าวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนักศึกษาที่สำคัญมาก ได้แก่ วัตถุประสงค์เพื่อเสริมประสบการณ์วิชาชีพครู ส่งเสริมความคิดริเริ่มและความเป็นผู้นำที่ดี และฝึกความรับผิดชอบและการทำงานร่วมกัน ส่วนวัตถุประสงค์ที่อาจารย์และนักศึกษาเห็นว่ามีค่าน้อย คือวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสติปัญญาของนักศึกษา¹ นอกจากนี้ วชิรญา บัวศรี ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ความสำคัญขององค์การนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 แห่ง พบว่า ที่ส่นะเกี่ยวกับความสำคัญขององค์การนิสิตนักศึกษานั้น ผู้บริหารให้ความสำคัญมากที่สุด กลุ่มอาจารย์ให้ความสำคัญรองลงมา ส่วนนิสิตนักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุด² ส่วนการวิจัยของ พิณุ ภาสุข ในเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นว่า องค์การ สภา หรือสโมสรนักศึกษามีประโยชน์น้อย³ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จรัส โพธิศิริ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้⁴

¹ ชูชีพ พุทฺธประเสริฐ, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูภาคตะวันตก," หน้า 180.

² Vajiraya Buasri, "An Analysis of Student Personnel Services in Selected Universities in Thailand," p. 79.

³ พิณุ ภาสุข, "การบริหารกิจการนักศึกษาครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," หน้า 406.

⁴ จรัส โพธิศิริ, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูภาคใต้," หน้า 347.

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของกิจกรรมนิสิต นักศึกษาที่ผ่านมานั้น บางกลุ่มก็ให้ความสำคัญมาก แต่บางกลุ่มก็ยังไม่เห็นความสำคัญ จึงเป็นหน้าที่ของสถาบันที่จะสร้างและพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดคุณค่าและสามารถพัฒนา นิสิตนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

ข. สภาพและคุณภาพของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวของไว้ได้แก่

เอลเมอร์ โคนัลด์ (Elmer Donald) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษา อาจารย์และสมาชิกสภาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิต นักศึกษาของวิทยาลัยชุมชนในรัฐเวอร์จิเนีย โดยมีความมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับกิจกรรมนิสิตนักศึกษา 5 ประเภท คือ การปกครองนิสิต นักศึกษา กรรมการสถานีนิสิตนักศึกษา กิจกรรมการพิมพ์ กิจกรรมความสนใจพิเศษและ กิจกรรมบริการสังคม จากการวิจัยพบว่าทั้ง 3 กลุ่ม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วน กิจกรรมความสนใจพิเศษนั้นจัดแตกต่างกันมากในแต่ละวิทยาลัย และกิจกรรมบริการสังคม ทุกวิทยาลัยทำไม่ได้ตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ สำหรับข้อเสนอแนะของผู้วิจัย คือ คณะ กรรมการปกครองนิสิตนักศึกษาคควรรู้และเข้าใจบทบาทของตนมากกว่านี้ ทางวิทยาลัย ควรประชาสัมพันธ์กิจกรรมให้มาก โครงการของสถานีนิสิตนักศึกษาคควรได้รับคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดองค์การ และกิจกรรมทุกประเภทควรเป็นไปตามความต้องการของนิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ ส่วนกิจกรรมประเภทบริการสังคมควรมีการอบรมและให้ความรู้แก่นิสิตนักศึกษาโดยเฉพาะ¹ นอกจากนี้ คาลิช อาร์ เอ และ เบอ์เทส โอ เจ (Kalish R. A. and Bertes O. J.) แห่งมหาวิทยาลัยฮาวาย ได้ทำการ

¹ Elmer Donald, "A Comparative Study of the Opinions of Students, Faculty and Local Board Members Regarding the Appropriate Elements of Student Activities Programs in Metropolitan Virginia Community College," Dissertation Abstracts International 35 (October 1974): 1882-A.

ศึกษาวิจัยเรื่อง การสำรวจทัศนคติของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อกิจกรรมของมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า นิสิตนักศึกษามีความรู้และสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย และมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมต่าง ๆ ที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นและผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้านิสิตนักศึกษามีความรู้และความสนใจในกิจกรรมย่อมจะมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมนั้น และจะมีผลไปถึงการให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ด้วย ¹ ส่วนการวิจัยในประเทศไทยนั้น อนันต์ ภูมวรรณ ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนิสิตในวิทยาลัยวิชาการศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์และนิสิตในวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน พิษณุโลก มหาสารคาม และสงขลา จากการวิจัยพบว่า ทั้งอาจารย์และนิสิตมีความเห็นว่า กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นได้รับผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์พอสมควร ส่วนในเรื่องการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมนั้น อาจารย์มีความเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้ ส่วนนิสิตเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์ไม่ดีเท่าที่ควร เพราะอุปสรรคทางการเงิน ² นอกจากนี้ สามารถ คงสะอาด ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 638 คน เป็นอาจารย์ 128 คน และนักศึกษา 510 คน พบว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้แตกต่างกันในด้านการบรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม และด้านดำเนินงาน ส่วนด้านความต้องการและด้านปัญหาในการจัดกิจกรรมนักศึกษา ทั้งอาจารย์และนักศึกษามี

¹ Kalish R. A., and Bertes O. J., "A Survey of Student Attitude Toward the Campus Activities at the University of Hawaii," The Personnel and Guidance Journal 39 (December 1960): 290-292.

² อนันต์ ภูมวรรณ, "การจัดกิจกรรมนิสิตในวิทยาลัยวิชาการศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า ง.

ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละสถาบัน นั้นมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันทั้ง 4 คำน และนอกจากนี้ยังพบว่า กิจกรรมนักศึกษา ส่วนใหญ่ได้รับผลสำเร็จ¹

จากผลการวิจัยดังกล่าวแล้วพอสรุปได้ว่า สภาพและคุณภาพของงานกิจกรรม นิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศไทยบางแห่งสามารถดำเนินการได้ดี บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ แต่ส่วนใหญ่แล้วยังต้องการให้มีการปรับปรุงคุณภาพ ให้ดีขึ้น

ค. ปัญหาของงานค่านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวข้องไว้ ได้แก่

ประคัม นิลหังงา ได้สรุปปัญหาของการจัดและดำเนินงานกิจกรรม นิสิตศึกษาจากผลการวิจัยไว้ดังนี้

1. สถาบันรับโครงการกิจกรรมต่าง ๆ โดยที่อาจารย์และนักศึกษา ไม่เข้าใจหน้าที่อย่างแท้จริง
2. สถาบันไม่แน่ใจในวิถีทางประชาธิปไตย ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของนักศึกษาในการวางแผน การตัดสินใจ และความรับผิดชอบ
3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษามีขอบเขตจำกัดมาก เพราะระเบียบ กฎเกณฑ์ไม่เปิดโอกาสทั่วไป
4. กิจกรรมต่าง ๆ เป็นเรื่องของการแข่งขันมากเกินไป
5. กิจกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับหลักสูตร

¹ สามารถ คงสะอาด, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรม นิสิตศึกษาในวิทยาลัยครูภาคใต้," หน้า 159-163.

6. ขาดการประเมินผลในแง่ความสัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายพื้นฐาน

7. อาจารย์ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาไม่ได้รับความสนใจจากวิทยาลัยในการพิจารณาเรื่องชั่วโมงการทำงาน¹

นอกจากนี้ สามารถ คงสะอาด พบว่า กิจกรรมนักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาล่าช้าในการขออนุมัติ การเบิกจ่ายเงิน ความร่วมมือของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมศึกษามีน้อยไป นอกจากนั้นจำนวนวัสดุอุปกรณ์ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการ² ชูชีพ พุทธประเสริฐ พบว่าปัญหาสำคัญในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษา คือ ปัญหาที่นักศึกษาไม่เข้าร่วมกิจกรรม อาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรม และปัญหาการประเมินกิจกรรมไม่เหมาะสมตามลำดับ³ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชนี้ คำแสน ซึ่งศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคเหนือ⁴ จากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ปัญหาส่วนใหญ่ในการจัดและดำเนินงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย คือ การที่นิสิตนักศึกษาและอาจารย์ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

¹ ประดับ นิลพั่งงา, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครูส่วนกลาง," หน้า 122.

² สามารถ คงสะอาด, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคใต้," หน้า 163.

³ ชูชีพ พุทธประเสริฐ, "ความคิดเห็นของอาจารย์ และนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคตะวันตก," หน้า 161.

⁴ รัชนี้ คำแสน, "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมนักศึกษาในวิทยาลัยครุภาคเหนือ," หน้า 167.

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา

เกี่ยวกับงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการศึกษาไว้หลายท่าน ซึ่งจะกล่าวเป็นค่าน ๆ ดังนี้

ก. ความสำคัญของบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการวิจัยไว้
ได้แก่

วิลเลียม พอร์เตอร์ อีเมอร์สัน (William Porter Emerson) ได้ศึกษาการรับรู้ของคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และบุคลากรค่านนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบริการ นิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนของรัฐคารโรไลนาเหนือ จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่าง เห็นความสำคัญของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรสนับสนุนให้คณาจารย์ทราบความสำคัญของโปรแกรมบริการและสวัสดิการ และเสนอว่าควรให้นิสิตนักศึกษาได้ทราบถึงคุณค่าและประโยชน์ของการบริการ ตลอดจนควรมีการประเมินคุณภาพของบริการ เหล่านั้น¹ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ริชาร์ด เมอร์เรย์ วาร์ด (Richard Murray Ward) ซึ่งได้ศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารและบุคลากรที่ทำงานค่านกิจการนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับการบริการ เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยเอกชนในรัฐอลาบามา จำนวน 17 แห่ง จากผลการศึกษาพบว่า ทั้งผู้บริหารและบุคลากรนิสิตนักศึกษา มีความเห็นสอดคล้องกันว่างานบริการนิสิตนักศึกษา มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา ส่วนความคิดเห็นที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้แก่ ความคิดเห็นเกี่ยวกับโปรแกรมในอนาคตของงานบริการนิสิตนักศึกษาและการวิจัย

¹ William Porter Emerson, "Faculty, Student, and Student Personnel Worker Perceptions of Selected Student Personnel Services in the Community Colleges of North Carolina," Dissertation Abstracts International 31 (November 1971): 593-A.

สถาบันเกี่ยวกับโครงการพัฒนานิสิตนักศึกษา¹ และการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ คอน อี เชวาเลีย (Don E. Chevalia) ซึ่งได้ศึกษาการให้บริการนิสิตนักศึกษาของสถาบันที่เปิดสอนหลักสูตรระยะ 2 ปี ของรัฐต่าง ๆ 11 รัฐ ทางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารคณะวิชา และนิสิตนักศึกษาเห็นตรงกันว่า บริการนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และบริการที่จัดอย่างเด่นชัดในสถาบันต่าง ๆ ปี 11 บริการ คือ บริการคัดเลือกและรับนิสิตนักศึกษาใหม่ บริการประชุมนิเทศนิสิตนักศึกษาใหม่ บริการให้คำปรึกษา บริการเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร บริการสุขภาพ วินัยนิสิตนักศึกษา โครงการทดสอบ การจัดวางตัวบุคคล ทะเบียนนิสิตนักศึกษา และบริการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน² ส่วนการวิจัยในประเทศไทยนั้น ผ่องพรรณ บัณฑิตานนท์ ได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคามที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2510 โดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า และชนิดปลายเปิด ผลปรากฏว่า นักศึกษาเห็นความสำคัญของบริการต่าง ๆ เช่น บริการรวบรวมข้อมูลนั้นนักศึกษาส่วนมากเต็มใจให้รายละเอียดเกี่ยวกับตนมากที่สุด ทั้งนี้เพราะทราบว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและการเรียนของตน ในด้านบริการสนเทศเห็นว่าการประชุมนิเทศให้ประโยชน์มากที่สุด ใน

¹ Richard Murray Ward, "Administrators' and Professional Student Personnel Workers' Perceptions of Student Development Services in the Private Colleges of Alabama," Dissertation Abstracts International 38 (December 1977): 3327-A.

² Don E. Chevalia, "A Survey of Selected Student Personnel Services Offered in Two Years Public Institutions in the Southeastern Regions of United States," Dissertation Abstracts International (December 1970): 2700-A.

คำนับบริการให้คำปรึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ของการคำปรึกษาในปัญหาการเสริมสร้าง
 บุคลิกภาพ การสังคม ปัญหาครอบครัว และการศึกษาต่อ ในค่านับบริการจัดวางตัวบุคคล
 นักศึกษาส่วนใหญ่ของการให้วิทยาลัยจัดหางานให้ทำ ต้องการความช่วยเหลือด้านทุนการ-
 ศึกษามากที่สุด ส่วนบริการติดตามผลนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่ยินดีให้ความร่วมมือในทุก ๆ กรณี¹
 ซึ่งการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ วชิรญา บัวศรี (Vajiraya Buasri)
 ซึ่งได้วิเคราะห์บริการนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในประเทศไทย จำนวน 6 แห่ง โดย
 แบบสอบถามได้ปรับปรุงของ ลอรีน อี ฟิตซ์เจอร์รัลด์ (Laurine E. Fitzgerald)
 ปี ค.ศ. 1959 และของ วิลเลียม พอร์เตอร์ อีเมอร์สัน (William Porter Emerson)
 ปี ค.ศ. 1971 จากการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้บริหารได้ให้ความสำคัญในการจัดบริการและ
 สวัสดิการนิสิตนักศึกษาทุกด้าน ยกเว้นค่านามานพักและค่านอาหาร ทั้ง 3 กลุ่มมีความคิดเห็น
 เกี่ยวกับความสำคัญของการจัดบริการเหมือนกัน ยกเว้นเรื่องการบันทึกข้อมูล กล่าวคือ
 กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์ให้คะแนนสูงกว่า นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้สรุปว่า การจัด
 บริการต่าง ๆ แก่นิสิตนักศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา² นอกจากนี้
 ผอ.พรพน เกิดพิทักษ์ ยังได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดบริการเพื่อนักศึกษามหาวิทยาลัย
 ขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามของ วชิรญา บัวศรี ได้ข้อสรุปว่าเกี่ยวกับความสำคัญ
 ของบริการต่าง ๆ นั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้ให้ความสำคัญแก่บริการต่าง ๆ เรียงตาม
 ลำดับ ดังนี้ บริการทุนการศึกษาและจัดหางาน บริการที่พักอาศัยและอาหาร บริการ
 ทะเบียนและสถิตินักศึกษา บริการวินัยนักศึกษา บริการให้คำปรึกษาแนะแนว และ

¹ ผอ.พรพน ภัทรานนท์, "ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครู
 มหาสารคาม (ปี 2510) ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัย" (ปริญญาธิพนธ์
 การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2511), หน้า 91-94.

² Vajiraya Buasri, "An Analysis of the Student Personnel
 Services in Selected Universities in Thailand," p. 35.

บริการด้านกิจกรรมนักศึกษา¹ ส่วนการวิจัยของ เขาวลัษณ์ คักโนภาส เกี่ยวกับ การบริการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคใต้ โดยคัดแปลงแบบสอบถามของ วชิรญา มัวศรี ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและนิสิตนักศึกษา จำนวน 758 คน จากการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบริการที่นำมาสำรวจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 8 บริการนั้น คือ บริการทะเบียนประวัติ บริการการปรึกษาแนะแนว บริการอาหารและที่พัก บริการ สุขภาพ กิจกรรมนิสิตนักศึกษา บริการทุนการศึกษาและการจัดหางาน บริการวินัยนิสิต นักศึกษา และบริการอื่น ๆ ผู้บริหารและนิสิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ เห็นว่า บริการทุกประเภทอยู่ในระดับ "สำคัญมาก" ผู้บริหารและ นิสิตศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ก็มีความคิดเห็นเช่นเดียวกัน ยกเว้นบริการประเภททะเบียนประวัติที่ผู้บริหาร ทั้ง 2 วิทยาเขต เห็นว่าอยู่ในระดับ "สำคัญมากที่สุด" และถ้าศึกษาในรายละเอียดของ บริการต่าง ๆ ซึ่งแบ่งออกเป็น 64 บริการย่อย ๆ นั้น จะพบว่า

1. ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ผู้บริหารเห็นว่าบริการ ที่ "สำคัญมากที่สุด" มี 6 บริการ และบริการที่มีคะแนนสูงสุด คือ การจัดพิมพ์คู่มือนักศึกษา ส่วนนิสิตนักศึกษาเห็นว่าบริการที่ "สำคัญมากที่สุด" มี 9 บริการ และบริการที่มีคะแนนสูงสุด คือ การขายอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ

2. ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผู้บริหารเห็นว่าบริการ ที่สำคัญมากที่สุดมี 8 บริการ และบริการที่มีคะแนนสูงสุด คือ การจัดตารางสอน ตาราง สอบ ส่วนนิสิตนักศึกษาเห็นว่าบริการที่ "สำคัญมากที่สุด" มี 7 บริการ และบริการที่มี คะแนนสูงสุดคือ การจัดพิมพ์คู่มือนักศึกษา

3. ที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ผู้บริหารเห็นว่าบริการที่สำคัญ มากที่สุด มี 18 บริการ และบริการที่มีคะแนนสูงสุด คือ การจัดตารางสอน ตารางสอบ ส่วนนิสิตนักศึกษาเห็นว่าบริการที่ "สำคัญมากที่สุด" มี 6 บริการ และบริการที่มีคะแนนสูงสุด

¹ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, การจัดบริการเพื่อนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2521), หน้า 19.

คือ การจัดพิมพ์คู่มือนักศึกษา¹

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า งานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญสำหรับช่วยในการส่งเสริมพัฒนาการทางค่านิยมต่าง ๆ ของนิสิตนักศึกษา

ข. สภาพและคุณภาพของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวของไว้ ๒ คน

วิลเลียม พอร์เตอร์ อีเมอร์สัน (William Porter Emerson) ได้ศึกษาการรับรู้ของคณาจารย์ นิสิตนักศึกษา และบุคลากรค่านิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับบริการนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนของรัฐคารโรไลนาเหนือ จากการศึกษาพบว่า อาจารย์ตระหนักในประสิทธิภาพของการให้บริการต่ำกว่านิสิตนักศึกษาและบุคลากรนิสิตนักศึกษา และสองกลุ่มหลังมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน นอกจากนี้อาจารย์ ได้ให้คะแนนจากประสบการณ์ประเมินประสิทธิภาพของการบริการและความคุ้นเคยในบริการต่ำกว่านิสิตนักศึกษาและบุคลากรนิสิตนักศึกษา² ส่วนผลการวิจัยของ โรนัลด์ ลี วอลเค (Ronald Lee Walke) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริการนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐมอร์เฮค เพื่อศึกษาถึงความต้องการต่อการบริการนักศึกษา โดยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ บุคลากรนิสิตนักศึกษา ผู้บริหารและสมาชิกสภามหาวิทยาลัย บริการต่าง ๆ ที่นำมาสอบถามมี 14 บริการด้วยกัน คือ การให้คำแนะนำทางวิชาการ การรับนักศึกษา การปฐมนิเทศ ทุนการศึกษา การให้ค่าปรึกษาแนะนำ บริการสุขภาพ กิจกรรม

¹ เขาวลักษณะ คัลโนภาส, "การบริการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคใต้," หน้า จ, 151-156.

² William Porter Emerson, "Faculty, Student, and Student Personnel Worker Perceptions of Selected Student Personnel Services in the Community Colleges of North Carolina," p. 593-A.

นักศึกษา วินัย ความปลอดภัยและจราจร บริการวิชาการ การจัดงาน บริการ
 ฝึกทักษะต่าง ๆ บริการอาหารและบริการนักศึกษาต่างชาติ จากการศึกษาพบว่า มีความ
 แตกต่างกันระหว่างการปฏิบัติในปัจจุบันและสิ่งที่เห็นว่าควรจะเป็น จำนวน 59 ใน 70 ข้อ
 การให้คะแนนเกี่ยวกับการบริการนั้น ผู้บริหาร บุคลากรนักศึกษาและสมาชิกสภามหาวิทยาลัย
 ให้คะแนนสูงกว่าอาจารย์และนักศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการปรับปรุง
 บริการต่าง ๆ ให้ดีขึ้น¹ ซึ่งจากผลการวิจัยดังกล่าวจะเห็นว่า มีทั้งลักษณะที่สนับสนุนและ
 ลักษณะที่ขัดแย้งกับการวิจัยของ วิลเลียม พอร์เตอร์ อีเมอร์สัน (William Porter
 Emerson)

อับดุลลาห์ นัสเซอร์ อัล-ออมราน (Abdullah Nasser Al-Omran)
 ซึ่งได้ศึกษาการรับรู้เกี่ยวกับการบริการนักศึกษาของจูเนียร์คอลเลจในซาอุดีอาระเบีย
 จำนวน 5 แห่ง กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหาร คณาจารย์ และนิสิตนักศึกษา จำนวน 128
 คน แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ มีจำนวนข้อคำถามทั้งหมด
 36 ข้อ ซึ่งรวมถึงบริการนิสิตนักศึกษา 8 อย่าง คือ โปรแกรมการรับเข้าศึกษา การ
 ประมุขนิเทศ การให้คำปรึกษาแนะแนว โปรแกรมค่านวินัย กิจกรรมนักศึกษา การ
 ปกครองของสภามัน บริการที่พักอาศัย และบริการอาหาร จากการศึกษาพบว่า การจัด
 บริการต่าง ๆ ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และนักศึกษาต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลง
 ปรับปรุงคุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ไม่ควรขยายขอบเขตออกไปอีก ซึ่งความคิดดังกล่าวมีส่วน
 ใกล้เคียงกับความคิดของคณาจารย์มากกว่าความคิดของผู้บริหาร ผู้บริหารมีความพึงพอใจ
 ในงาน 3 ประเภท คือ การให้คำปรึกษา กิจกรรมนักศึกษา และการปกครองของ

¹ Ronald Lee Walke, "Student Services at Morehead State University: A Needs Analysis," Dissertation Abstracts International 37 (February 1977): 4910-A.

สถาบัน¹ และการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ รามอน บี เพนนิ่งตัน (Ramond B. Pennington) ซึ่งได้ศึกษาการจัดบริการนิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนในรัฐคารโรไลนาจำนวน 13 แห่ง โดยวิธีการสัมภาษณ์หัวหน้าแผนกบริการนิสิตนักศึกษาของแต่ละวิทยาลัย ปรากฏผลว่า สภาพการให้บริการนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัย 11 แห่ง ใน 13 แห่ง ยังอยู่ในมาตรฐานต่ำ บริการที่จัดกันอย่างกว้างขวางโดยทั่วไปคือ บริการปฐมนิเทศ บริการเกี่ยวกับความประพฤติ การช่วยเหลือทางการเงิน การรับนิสิตนักศึกษาเข้าเรียน และระเบียบต่าง ๆ ส่วนบริการที่ต่องอาศัยการฝึกฝนเป็นพิเศษนั้นจัดกันน้อยมาก เช่น บริการให้คำปรึกษาหารือ บริการสุขภาพ บริการประเมินผล บริการสอนซ่อมเสริม บริการติดตามผลและบริการเกี่ยวกับการวิจัยต่าง ๆ²

นอกจากนี้ ลิลเลียม คาร์เมน โมราเลส (Lilliam Carmen Morales) ได้ทำการศึกษาการบริการนักศึกษาระหว่างวันและภาคค่ำในวิทยาลัยชุมชนแคลิฟอร์เนีย เพื่อศึกษาถึงบริการที่มีคุณค่าต่อนักศึกษา และได้ส่งแบบสอบถามไปยัง 103 วิทยาลัย มีคำตอบกลับมาร้อยละ 54 ซึ่งพบว่า มี 22 บริการที่มีคุณค่าสำหรับนักศึกษาระหว่างวัน ส่วนนักศึกษาระหว่างวันจะน้อยกว่าภาคกลางวัน 1-2 บริการ ความต้องการบุคลากรที่ทำงานค่านี้นี้จะเห็นว่าภาคกลางวันมีความต้องการสูงกว่าภาคค่ำ เห็นว่าการให้บริการคานทุน และการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ยังไม่เพียงพอ บริการที่

¹ Abdullah Nasser Al-Omran, "Perception of Present and Prefessed Student Personnel Services by Administrators, Faculty, and Students in Junior Colleges in Saudi Arabia," p. 96-A.

² Ramond B. Pennington, "The Status of the Student Personnel Services in the Thirteen Community College of North Carolina 1968-1969," Dissertation Abstracts International 31 (April 1971): 5152-A.

นักศึกษาต้องการมาก คือ การรับนักศึกษาเข้าวิทยาลัย การเก็บระเบียบสถิติต่าง ๆ การให้คำปรึกษา และการบริการค่านวิชาทหาร ¹ นอกจากนี้ ลี เอ วิคเกอร์ส (Lee A. Vickers) ได้ทำการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเลwis-คลาร์ค ที่มีต่อการให้บริการนักศึกษา พบว่า คุณภาพของการให้บริการเรียงจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ บริการรับเข้า และลงทะเบียน การช่วยเหลือค่านการเงิน การจัดวางตัวบุคคล กิจกรรมนักศึกษา การประชุมพิเศษ บริการหอพักและอาหาร วินัยนักศึกษา และบริการให้คำปรึกษา ²

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพและคุณภาพของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษาในประเทศนั้น ได้แก่ สาวิธรรม เลหาศิริานนท์ ซึ่งสำรวจทัศนคติของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ที่มีต่อบริการแนะแนว เพื่อค้นหาที่ความรู้สึกของนิสิตที่มีต่อบริการแนะแนวของวิทยาลัยในด้านการอบรมศีลธรรม วัฒนธรรม การบริการทั่วไปและการให้คำปรึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 837 คน จากการศึกษาพบว่า บริการแนะแนวจัดได้ก็พอประมาณ นิสิตหญิงชั้นปีที่ 3-4 เห็นว่าบริการแนะแนวยังจัดได้ไม่ดี สถานที่คับแคบ ไม่เหมาะสม มีเจ้าหน้าที่น้อยไป การดำเนินงานล่าช้า การจัดสรรเงินทุนยังไม่เป็นธรรม นิสิตไม่กล้าขอคำปรึกษาค่านวิชาการ โดยทั่วไปนิสิตชาย

¹ Lilliam Carmen Morales, "Student Personnel Services for Day and Evening Students in California Community College," Dissertation Abstracts International 39 (April 1978): 5955-A.

² Lee A. Vickers, "Student Perception of Student Personnel Services at Lewis-Clark College 1972," Dissertation Abstracts International 32 (December 1972): 2726-A.

จะมีทัศนคติต่อบริการต่าง ๆ ต่ำกว่านิสิตหญิง¹ นอกจากนี้ วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์ ได้ศึกษา
 ความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสน เกี่ยวกับบริการ
 แนะแนวของวิทยาลัย พบว่า บริการที่นิสิตรู้สึกพอใจคือ บริการที่พักอาศัย ไม่พอใจใน
 บริการสนทนา บริการสุขภาพอนามัย บริการให้คำปรึกษาและฝึกอบรม บริการจัดหา
 งานและเงินทุนต่าง ๆ เห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ทำให้เสียเวลาเรียน มีนิสิตส่วนน้อย
 เท่านั้นที่เห็นว่ากิจกรรมมีประโยชน์² ต่อมา เฉลิมศักดิ์ สุภาผล ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
 การจัดบริการอาหารกลางวันที่วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร เพื่อต้องการทราบ
 ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการและผู้เกี่ยวข้อง ศึกษาปัญหาการจัดบริการอาหารกลางวัน
 ที่วิทยาลัยจัดขึ้นเองและที่เอกชนจัด รวมทั้งขอเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง กลุ่มตัวอย่าง
 ได้แก่ อาจารย์ 60 คน นิสิต 140 คน คณะกรรมการอาหาร 10 คน คนครัว 8 คน
 ผลการศึกษาสรุปได้ว่า บริการอาหารกลางวันควรได้รับการปรับปรุงเกี่ยวกับคุณค่าทาง
 โภชนาการ สุขลักษณะ เสริฟอาหารให้เร็วขึ้น จัดอาหารให้พอกับความต้องการ ให้มี
 อาหารหลาย ๆ อย่าง ไม่ควรให้อาหารซ้ำบ่อย ๆ กวดขันเรื่องความสะอาด ปรับปรุง
 อุปกรณ์ที่ใช้ให้ดีขึ้น ขยายเวลาจำหน่ายอาหารให้มากขึ้น โรงครัวควรได้รับการปรับปรุง
 เพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ³ ส่วนการวิจัยของ วชิรญา บัวศรี (Vajiraya Buasri)

¹ สาธิตวรรณ เลหาศิริานนท์, "ทัศนคติของนิสิตวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาน-
 มิตร ปีการศึกษา 2510 ที่มีต่อบริการแนะแนวของวิทยาลัย" (ปริญญานิพนธ์การศึกษา
 มหามบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2511), หน้า 72-73.

² วันเพ็ญ ชีรสวัสดิ์, "ความคิดเห็นและความต้องการของนิสิตนักศึกษาวิทยาลัย
 วิชาการศึกษาบางแสน ปีการศึกษา 2510 เกี่ยวกับบริการแนะแนวของวิทยาลัยในปัจจุบัน"
 (ปริญญานิพนธ์ศึกษามหามบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512), หน้า 41-43.

³ เฉลิมศักดิ์ สุภาผล, "การศึกษากการจัดอาหารกลางวันที่วิทยาลัยวิชาการศึกษา
 ประสานมิตร จังหวัดพระนคร (ปีการศึกษา 2513)" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 72-73.

พบว่า เกี่ยวกับประสิทธิผลของการจัดบริการเพื่อนิสิตนักศึกษานั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในกลุ่มผู้ตอบทั้ง 3 กลุ่ม ในค่านิจกรรมนิสิตนักศึกษา กลุ่มนิสิตนักศึกษาให้คะแนนต่ำกว่าอีก 2 กลุ่ม แสดงว่าจำเป็นจะต้องปรับปรุงในค่านิจกรรมนิสิตนักศึกษาให้ดีขึ้น ส่วนความคุ้นเคยในบริการต่าง ๆ ของสถาบันนั้น พบว่า นิสิตนักศึกษาที่อยู่ประจำจะมีความคุ้นเคยในบริการต่าง ๆ ที่จัดเพื่อนิสิตนักศึกษามากกว่านิสิตนักศึกษาที่เดินเรียน โดยเฉพาะบริการค่าน้ำพักและอาหาร และบริการค่านอนามัย¹ ซึ่งการวิจัยนี้มีลักษณะสอดคล้องกับผลการวิจัยบางประการของ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดบริการเพื่อนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า ความพอใจและความคุ้นเคยในบริการต่าง ๆ มีลักษณะแตกต่างกัน เรียงลำดับความพอใจจากสูงไปต่ำคือ บริการทะเบียนและสถิตินิสิตนักศึกษา บริการที่พักอาศัยและอาหาร ค่านิจกรรมนิสิตนักศึกษา บริการให้คำปรึกษาแนะแนว บริการทุนการศึกษาและจัดหางาน และเกี่ยวกับระเบียบวินัยนักศึกษา ส่วนเกี่ยวกับความคุ้นเคยในบริการนั้นสามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำคือ บริการที่พักและค่านิจกรรมนิสิตนักศึกษา บริการทะเบียนและสถิตินิสิตนักศึกษา บริการให้คำปรึกษาแนะแนว ระเบียบวินัยนักศึกษา และบริการทุนการศึกษาและจัดหางาน² นอกจากนี้ พิษณุ ผาสุก ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การปฐมนิเทศ การลงทะเบียนโดยทั่วไป คณะกรรมการวิทยาลัยเป็นผู้จัดและมักจะเน้นในเรื่องชี้แจงระเบียบข้อบังคับ วิธีเรียน การปรับตัว การบันทึกประวัติและแนะแนว มีห้องแนะแนวเป็นเอกเทศ แต่นักศึกษาส่วนใหญ่มักไปขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา การบริการสุขภาพอนามัยส่วนใหญ่วิทยาลัยไม่ได้จัด การให้ความรู้ในเรื่องนี้

¹ Vajiraya Buasri, "An Analysis of Student Personnel Services in Selected Universities in Thailand," p. 5.

² ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, การจัดบริการเพื่อนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น, หน้า 19.

วิทยาลัยไม่เคยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านสุขภาพอนามัยมาให้ความรู้เพิ่มเติม บริการทาง
 คำนวณนำค่าใช้จ่าย หองสวมยังไม่ดี บริการหอพักนั้นหลายวิทยาลัยยังจัดบริการไม่ดีและมี
 หอพักน้อยไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา อัตราค่าบริการไม่เหมาะสม ส่วน
 เกี่ยวกับการช่วยเหลือทางการเงินและสวัสดิการอื่น ๆ ส่วนใหญ่จัดได้ในเกณฑ์น้อย
 การบริการเครื่องเขียน แบบเรียน ร้านสหกรณ์ของวิทยาลัยสามารถสนองความต้องการ
 ของนักศึกษาได้น้อย การบริการด้านจดหมาย อนาคต ยังไม่ดีเท่าที่ควร¹ นอกจากนี้
 เขียวลักษณะ คัดโนภาส ยังได้สรุปความคิดเห็นของนิสิตนักศึกษาที่มีต่อสภาพของการให้
 บริการไว้คือ ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ นักศึกษามีความเห็น
 ใน 8 บริการใหญ่นั้น มีเพียงบริการเดียวที่จัดอยู่ใน "สภาพการจัดดี" คือกิจกรรมนิสิต
 นักศึกษา บริการอื่น ๆ นอกนั้นอยู่ในระดับ "สภาพการจัดไม่ดี" แต่ถ้าวบรวมในราย
 ละเอียดต่าง ๆ ของบริการที่ประเมินได้ 33 บริการย่อยนั้น จะเห็นว่ามี 9 บริการที่
 เห็นว่าอยู่ในระดับ "สภาพการจัดดี" เรียงตามลำดับคะแนน คือ ธนาคาร การบริการ
 วิชาทหาร การเลือกคณะกรรมการสโมสรนักศึกษาโดยตรง การหางานให้ทำ การ
 ประชุมพิเศษ การจัดหาทุนให้นักศึกษาที่ขาดแคลน การส่งเสริมการจัดกิจกรรมต่าง ๆ
 การจัดหาอาจารย์ที่ปรึกษา และการให้นักศึกษาวางแผนกันเองในการทำกิจกรรมต่าง ๆ
 บริการนอกนั้น "สภาพการจัดไม่ดี" ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
 นักศึกษามีความเห็น ใน 8 บริการใหญ่นั้น มีเพียงบริการเดียวที่จัดอยู่ใน "สภาพการจัดดี"
 คือ บริการทุนการศึกษาและจัดหางาน บริการอื่น ๆ นอกนั้นอยู่ในระดับ "สภาพการจัดไม่ดี"
 แต่ถ้าวบรวมในรายละเอียดต่าง ๆ ของบริการที่ประเมินได้ 41 บริการย่อยนั้นจะเห็นว่า
 มี 15 บริการที่มี "สภาพการจัดดี" เรียงตามลำดับคะแนน คือ การประชุมพิเศษ การบริการ
 วิชาทหาร การเลือกตั้งคณะกรรมการสโมสรโดยตรง การให้ยืมเงินในกรณีจำเป็น

¹ พิณู ผาสุก, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," หน้า 407-409.

การหางานให้ทำ การปัจฉิมนิเทศ เป็นต้น ส่วนที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา มีบริการทั้ง 8 บริการใหญ่ที่อยู่ในระดับ "สภาพการจัดบริการไม่ดี" และเมื่อศึกษาในรายละเอียดต่าง ๆ ของบริการที่สามารถประเมินได้ 44 บริการ นิสิตเห็นว่ามีอยู่ 7 บริการที่จัดอยู่ใน "สภาพการจัดดี" เรียงตามลำดับคะแนนได้แก่ การปฐมนิเทศ การปัจฉิมนิเทศ บริการวิชาทหาร การหาทุน การจัดการการสอน ตารางสอบและห้องเรียน การจัดอาจารย์ที่ปรึกษา การให้มืออาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการ¹ จากงานวิจัยทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทยเกี่ยวกับสภาพและคุณภาพของบริการและสวัสดิการนิสิต นักศึกษาดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า ส่วนใหญ่แล้วนิสิตนักศึกษาเห็นว่าบริการและสวัสดิการที่จัดให้ยังมีสภาพและคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร ต้องการให้มีการปรับปรุงให้ดีขึ้น

ค. ปัญหาของงานบริการและสวัสดิการนิสิตนักศึกษา มีผู้ศึกษาเกี่ยวข้องไว้ได้แก่

โอรม์สบี แอด ฮารี (Ormsby L. Harry) ได้ทำการศึกษาบริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อบริการนักศึกษาที่วิทยาลัยมิชิแกนเหมืองแร่และเทคโนโลยี โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของบริการต่าง ๆ จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือจากวิทยาลัยในด้านการอยู่อาศัย งานอาชีพ กิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมเพื่อปรับตัวในสังคม การเงิน และสันติภาพ และพบว่า นักศึกษาที่แต่งงานแล้วมีความต้องการและมีปัญหาในด้านการเงิน ที่อยู่อาศัย และงานอาชีพมากกว่านักศึกษาที่ยังไม่ได้แต่งงาน ส่วนปัญหาที่พบจากการรับบริการนั้นส่วนใหญ่แล้วไม่ค่อยปรากฏ² ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับของ แพทริก เอ ลาทอร์ (Patrick A. Lathore)

¹ เขาวลัทธิ คัลโนภาส, "การบริการนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยภาคใต้," หน้า 159-161.

² Ormsby L. Harry, "Study of Student Personnel Services at Michigan College of Mining and Technology," Dissertation Abstracts International 21 (November 1960): 1126-A.

ซึ่งได้ทำการประเมินบริการต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยคาลิฟอร์เนีย และค้นหาระดับความสำคัญของบริการต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการด้านบริการการเงิน กิจกรรม สุขภาพอนามัย การให้คำปรึกษา และบริการที่พัก ตามลำดับ ส่วนบริการที่นักศึกษาต้องการความช่วยเหลือและนักศึกษามีปัญหามากคือ ทางด้านการเงินเช่นกัน¹ และผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แอนโทนี จอห์น เดวิทท์ (Anthony John Davitt) ซึ่งศึกษาบริการนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนในแคลิฟอร์เนีย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารงานคานิสต์นักศึกษา จากวิทยาลัยชุมชน 83 สถาบัน จากการรับรู้ของผู้ตอบผลสรุปได้ว่า บริการต่าง ๆ จะดำเนินไปด้วยดีไม่ได้ถ้าวิทยาลัยขาดการสนับสนุนทางการเงิน แม้ว่าวิทยาลัยนั้นจะมีผู้บริหารที่มีความชำนาญ มีประสบการณ์ เป็นวิทยาลัยเก่าแก่หรือใหญ่โตอย่างไรก็ตาม และนอกจากนี้ผู้ตอบแบบสอบถามยังให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือทางการเงิน และปัญหาทางการเงินนี้จะมีผลต่อปัญหาอื่น ๆ ตามมาด้วย² ส่วนการวิจัยในเมืองไทยนั้น ได้แก่ ผอ.พรหม บัณฑิตานนท์ ซึ่งได้ศึกษาความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครุมหาสารคาม ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการคำแนะนำหรือรับบริการเกี่ยวกับการสร้างเสริมบุคลิกภาพ

¹ Patrick A. Lathore, "Evaluation of Selected Personnel Services Offered to Services Proposed for Married Students at University of Northern Colorado," Dissertation Abstracts International 38 (September 1977): 971-A.

² Anthony John Davitt, "Student Personnel Services in California Community Colleges as Compared to the California State Department of Education Guidelines of 1968," Dissertation Abstracts International 38 (June 1978): 7166-A.

การคบเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและต่างเพศ การปรับตัวทางสังคม การดำเนินชีวิตในวิทยาลัย การศึกษาต่อ การออกไปประกอบอาชีพ ท้องการและมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดหางานให้หาระหว่างศึกษา และพบว่านักศึกษาชายต้องการยืมเงินจากบริการเงินยืมมากกว่านักศึกษาหญิง และนอกจากนั้นนักศึกษาได้เสนอแนะให้วิทยาลัยปรับปรุงบริการค่านอาหาร การเรียนการสอน บริการหอพัก การเอาใจใส่เรื่องน้ำไฟ บริการห้องสมุด บริการสุขภาพ บริการค่านขนส่ง เงินทุน อุปกรณ์ค่านโสตทัศนศึกษา อาคารสถานที่ และบริการค่านกิจกรรมนักศึกษา ซึ่งแสดงว่านักศึกษายังไม่พอใจหรือมีปัญหาในด้านการบริการดังกล่าว¹ จากการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาของการบริการและสวัสดิการ นักศึกษาดังกล่าวมาแล้ว พอสรุปได้ว่า ปัญหาใหญ่จากการบริการเกิดจากปัญหาที่สถาบันขาดการสนับสนุนด้านการเงิน และตัวนิสิตนักศึกษาเองก็มีปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางด้านการเงินมากกว่าค่านอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยนิสิตนักศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัยนิสิตนักศึกษาทั้งของต่างประเทศและในประเทศไทย มีผู้ศึกษาไว้มาก ซึ่งพอจะแยกกล่าวเป็นค่าน ๆ ได้ดังนี้

ก. ความสำคัญของวินัยนิสิตนักศึกษา มีผู้ศึกษาไว้ได้แก่ สตีเวน เจอโรม สมิธ (Steven Jerome Smith) ซึ่งได้ศึกษาการรับรู้ของผู้บริหารและนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการทางวินัยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐคอนเนกติกัต กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1053 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นว่างานค่านวินัยนิสิตนักศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา และนอกจากนี้ยังได้เสนอแนะว่าวินัยนิสิตนักศึกษาควรเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของสถาบัน การ

¹ ชองพรพรณ บัณฑิตานนท์, "ความต้องการความช่วยเหลือของนักศึกษาวิทยาลัยครูมหาสารคาม ที่หวังจะได้รับจากบริการแนะแนวของวิทยาลัย," หน้า 91-94.

ปกป้องความปลอดภัยของสมาชิกและทรัพย์สินของสมาชิก ควรปกป้องทรัพย์สินของสถาบัน ควรป้องกันการค้าแยก ควรจะส่งเสริมคุณธรรมและศีลธรรม และควรจะปกป้องปริมาณของสถาบัน ควรจะไม่กวัดจั้นเกินกว่าระเบียบกฎหมายสำหรับประชาชน ควรจะวางกฎระเบียบไว้อย่างแน่นอน ควรจะกำหนดขอบเขตอำนาจของผู้สอนที่จะแสดงพฤติกรรมในชั้นเรียน ควรจะมาจากความคิดเห็นของผู้บริหาร คณาจารย์ และนิสิตนักศึกษา และควรจะมีการพิมพ์ออกเผยแพร่ให้ทั่วกัน¹

ข. สภาพและคุณภาพของงานวินัยนิสิตนักศึกษา มีผู้ศึกษาเกี่ยวของไว้ได้แก่ เคนเนท เวน กอร์ดอน (Kenneth Wayne Gordon) ซึ่งได้ศึกษาถึงผลกระทบของขบวนการทางวินัยนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษา จำนวน 265 คน ใช้แบบสอบถามทั้งแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด ตามผู้บริหารจำนวน 250 คน และใช้แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารอีก 15 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า กระบวนการทางวินัยที่ผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษาปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันยังไม่ค่อยเป็นกระบวนการที่ถูกคองยุติธรรมทั้งหมด ข้อกำหนดทางวินัยแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสถาบัน และพบว่า ผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของรัฐจะปฏิบัติตามกระบวนการที่ถูกคองยุติธรรมมากกว่าผู้บริหารกิจการนิสิตนักศึกษาของเอกชน² นอกจากนี้ เออร์แลนด์ เบนตัน รีส์ (Arland Benton Rees) ได้ทำการ

¹ Steven Jerome Smith, "Administrative and Student Perceptions of "Due Process" Procedures in Student Discipline Cases in Connecticut's Public Institution of Higher Education," p. 5959-A.

² Kenneth Wayne Gordon, "Impacts of Due Process in Student Discipline on Higher Education in the United States," Dissertation Abstracts International 32 (March 1972): 4981-A.

ศึกษาเรื่องการปกครองแบบศิษย์กับครู และวินัยนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ซึ่งได้ส่งแบบสอบถามไปยังคณบดีฝ่ายกิจการนิสิตนักศึกษาของวิทยาลัยเอกชน จำนวน 30 แห่ง และได้รับแบบสอบถามกลับมาร้อยละ 78 คำถามที่ถามมีดังนี้คือ 1) ใครเป็นผู้วางกฎและขบวนการทางวินัย 2) กฎระเบียบที่วางไว้มีอะไรบ้าง 3) สิ่งที่เป็นแรงจูงใจเบื้องต้นในการสร้างกฎเหล่านี้คืออะไร 4) ใครเป็นผู้มีอำนาจในการควบคุมดูแลเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่วางไว้ 5) นิสิตนักศึกษาได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการวางกฎระเบียบหรือไม่ 6) กระบวนการลงโทษผู้กระทำผิดทางวินัยมีอะไรบ้าง จากคำตอบดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำคำตอบที่ได้รับมาวิเคราะห์ จัดลำดับ การปกครองแยกลักษณะของสถาบันได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่ม *Loco parentis* มี 5 สถาบัน กลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มกฎและคำสั่ง (Law and order) มี 24 สถาบัน กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่อยู่ระหว่างกลุ่มที่ 1 และ 2 มี 10 สถาบัน¹ ส่วนการวิจัยในประเทศไทยนั้น โค้ดแกของ จรัส โภชิตศิริ ศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูภาคใต้ พบว่า การกระทำผิดวินัยของนักศึกษาส่วนใหญ่ ได้แก่ เรื่อง ชู้สาว การแต่งกาย การทะเลาะวิวาท การค้างชำระเงินค่าบำรุงการศึกษา ค่าเล่าเรียน และติดยาเสพติด² ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิจัยของ พิษณุ ผาสุข ซึ่งศึกษาเรื่องการบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามักจะกระทำผิดวินัยในเรื่องการแต่งกาย การค้างชำระค่าบำรุง ค่าเล่าเรียน เรื่องชู้สาว

---

¹ Arland Benton Rees, "In Loco Parentis and Student Discipline in Private Higher Education," Dissertation Abstracts International 40 (October 1978): 1911-A.

² จรัส โภชิตศิริ, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคใต้," หน้า จ.

และศึกษาลักษณะ นอกจากนี้นักศึกษามักจะอ้างว่าไม่ทราบข้อกำหนดเกี่ยวกับวินัยเล็กน้อย ๆ ¹

ค. ปัญหาของวินัยนิสิตนักศึกษา มีผู้ทำการศึกษาไว้ได้แก่ ริชาร์ด เอิร์ล เดวิด (Richard Earl Davis) ได้สรุปว่า พฤติกรรมทางอารมณ์และสังคมของผู้สอน มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน อาจเป็นสาเหตุของการกระทำผิดวินัยของนักศึกษาได้ถ้าผู้สอนมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และลักษณะของหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนก็สามารถจะปลูกฝังพฤติกรรมที่ติงามของนักศึกษาได้ แต่ถาหลักสูตรไม่เหมาะสม ก็จะทำให้เกิดปัญหาในทางตรงกันข้าม และนอกจากนี้ผู้วิจัยได้เสนอแนะว่าองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวไว้ก็มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาได้เช่นกัน ² นอกจากนี้ วอลเตอร์ เจ โควิลล์ (Walter J. Coville) และคณะ ได้ศึกษาวิจัยสาเหตุของการมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนิสิตนักศึกษา พบว่า สาเหตุที่พบมากที่สุดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและบิดามารดา ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. การถูกทอดทิ้ง เด็กจะมีความรู้สึกไม่ค้ต่อบิดามารดา และจะกระทำผิดวินัยได้ในทางอ้อม
2. การถูกตามใจเกินขอบเขต
3. การขาดแบบอย่างที่จะยึดถือ ซึ่งเกิดขึ้นในกรณีที่ขาดบิดา มารดา หรือเป็นแบบอย่างที่ดี จึงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาได้ ³

¹ พิณ ภาสุช, "การบริหารกิจการนักศึกษาของวิทยาลัยครูในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ," หน้า ๘.

² Richard Earl Davis, "Teacher Behavior: Its Effect on Student Attitude Change," Dissertation Abstracts International 38 (August 1977): 653-A.

³ Walter T. Coville and Others, Abnormal Psychology (New York: Barnes and Noble, 1960), p. 127.

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของวินัยนิสิตนักศึกษาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าวินัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนานิสิตนักศึกษา มาก สภาพของการปฏิบัติ ขบวนการทางวินัยในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมหรือยุติธรรมนัก และปัญหาที่ก่อให้เกิดการประทุพผิตวินัยนั้นเกิดจากสภาวะยุ่งเหยิงของครอบครัว การไม่พอใจในสถานศึกษาและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ประกอบกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย